

Gesekst sperma vaak in beeld als betrouwbare groeimethode voor bedrijven

Fokken met of zonder verrassingen?

Met de introductie van SiryX bij Belgisch witblauw komt de vleesveewereld voor het eerst in aanraking met gesekst sperma.

Vrouwelijk of mannelijk vee? Wat zijn de overwegingen van veehouders? VeeteeltVlees vroeg naar reacties uit het veld.

tekst **Annelies Debergh**

Gesekst sperma. In holsteinland is die innovatie al lang en breed op de markt. De introductie door CRV van SiryX binnen het Belgisch-witblauwras brengt fokkers nieuwe perspectieven. Gesekst sperma kan een snellere genetische vooruitgang teweegbrengen, maar dat is slechts één reden voor het gebruik ervan. De afwegingen voor het al dan niet gebruiken van mannelijk of vrouwelijk sperma zijn velerlei, zo blijkt uit een kleine steekproef onder een zestal veehouders.

'Van de beste dieren heb je nooit genoeg. Bij de beste vaarzen wil ik het dus zeker gebruiken.' Witblauwfokker Maria Vuylsteke uit Meulebeke klinkt enthousiast over SiryX. De nadruk ligt op vaarzen omdat juist daar bovengemiddelde drachtresultaten gehaald worden. 'Witblauwen kalven vaak beperkt. Meestal zijn ze na twee kalvingen weg. Als je favoriete fokdier dan alleen stieren geeft, nee, daar doe je het niet voor. Van de betere fokdieren wil je een vaarskalf. Met gesekst sperma heb je nu de kans om met die koeien ook vaarskalveren te fokken.'

Verrassing geeft plezier

Het voorlopig beperkte aanbod speelt Vuylsteke geen parten. 'De beschikbare stieren Blackstar en Fakir passen in ons fokdoel dat gericht is op groot en zwaar vee. Het zijn juist dergelijke stieren die ik veel gebruik.' Ook de prijs is al in overweging genomen. 'Het kost natuurlijk meer dan conventioneel sperma. Maar we hebben dat er als liefhebbers wel voor over. Als veehouder moet je zo al veel overhebben voor je dieren en dan

zijn mooie dieren ook mooi meegenomen. Het blijft een beetje een hobby en dat mag wel eens wat extra kosten.'

Karel van Den Eynde uit Brussegem – een ras hobbyfokker – laat deze innova-

tie aan zich voorbijgaan. 'Ik hou nog altijd van verrassingen', zegt hij lachend aan de telefoon. 'Als je op voorhand weet wat voor soort kalf het wordt, dan is het plezier ervanaf.'

Met zijn 73 jaar boogt deze witblauwhouder op 55 jaar fokkerijervaring. Tegenwoordig houdt hij nog een twintigtal witblauwen. 'Ik heb in mijn carrière al alles meegemaakt, van natuurlijk dekkend tot kunstmatige inseminatie, van een gewoon naar een meer bevleesd type witblauw. Laat dit nu maar aan de jongere fokkers over.'

De gepensioneerde fokker heeft weinig affiniteit met de nieuwe techniek. 'Velen

klagen nu al over de kwaliteit van het gewone spermarietje. Bovendien, meer stierkalveren dan vaarzen fokken heb ik in mijn carrière nog maar één jaar meegemaakt.'

Ook Michiel Deroo uit Zwevezele kijkt afwachtend naar de nieuwe ontwikkeling. 'Voor sommige fokkers kan gesekst sperma zeker interessant zijn. Emotionele overwegingen kunnen een rol spelen. Ik ben geen stamboekfokker. Hier staat economie voorop. Vanuit die visie ben ik ook aan het afstappen van ki en werk ik steeds meer met natuurlijk dekkende stieren. De natuur bepaalt hier nog altijd het geslacht.' Toch blijft Michiel Deroo de techniek op de voet volgen. 'Een veehouder moet openstaan voor nieuwe ontwikkelingen. Je kunt de afweging maken om uit minderwaardige dieren enkel stieren te fokken. Uit kostprijsoverweging zou ik het enkel bij de beste vaarzen gebruiken. Veel hangt natuurlijk af van het bevruchtend vermogen.'

In de huidige politiek van het bedrijf past gesekst sperma niet. 'Economische fokkerij telt. De vleesmassa moet om-

hoog door veel kalveren, weinig uitval en sterke dieren. Duur sperma is in deze visie geen optie.'

Sanitair verantwoord groeien

Groei is een andere, vaak gemaakte overweging bij veehouders die overtuigd zijn van het nut van SiryX-gebruik bij witblauw. 'Er zal wel een evenwicht blijven in de afzetmarkt. Sommige boeren zullen liever stierkalveren hebben. Bij ons gaat het om de vaarzen.' Yann Van Hees uit Zoutleeuw is overtuigd van het nut van gesekst sperma. 'Bedrijfsuitbreiding door gebruik van gesekst sperma is veilig. Het alternatief is vaarzen of embryo's aankopen. Dan loop je risico's op sanitair vlak. En zekerheid over de kwaliteit heb je evenmin. Groei met eigen genetica is interessanter.'

Het snelle verloop binnen witblauw komt ter sprake. 'Hier komt gesekst sperma op de beste koeien waar we zeker een vaarskalf van willen hebben. Met gesekst sperma willen we de veestapel verjongen om op die manier sneller dieren te kunnen vervangen.' Of de hogere

kosten het gebruik niet in de weg staan? 'Natuurlijk, veertig tot zestig euro is duur genoeg. Maar als de kwaliteit van het sperma net zo goed is als van conventioneel sperma, staat de prijs het gebruik niet in de weg.'

De bevruchtingsresultaten en kwaliteit van gesekst sperma zijn zaken die ook Millo van Schaijk van mts. Den Berg uit Sint-Oedenrode noemt in zijn overwegingen om SiryX op zijn veestapel in te zetten. 'We willen graag verbeteren in de vrouwelijke lijn. Laatst hadden we dertien stieren achter elkaar. Daarom krijgen we straks ook een knik in het afkalfpatroon. Gesekst sperma helpt de continuïteit te verzekeren.' De prijs is in deze overweging geen belemmering. 'Als de resultaten goed zijn, dan wil ik gesekst sperma op een vierde van mijn vee inzetten. Bij een gericht gebruik valt een hogere kostprijs nog te verantwoorden. Misschien daalt de prijs wel als veel veehouders ermee aan de slag gaan? Een breder aanbod zou in elk geval goed uitkomen.' Voorlopig wacht de fokker de praktijk af. 'We hebben altijd graag vooropgelopen met nieuwe technieken, maar nu houden we nog even de pas in.'

Inzet bij embryo-transplantatie

Met de hogere kostprijs gaat Stefaan Vereertbrugghen uit Opwijk anders om. Hij overweegt vrouwelijk sperma specifiek in te zetten bij het spoelen van embryo's in het kader van bedrijfsuitbreiding. Ook hij wacht de praktijk eerst af. 'Op voorwaarde dat de bevruchtingsresultaten goed zijn, wil ik gesekst sperma bij te inzetten. Een recente spoeling leverde zeven stieren en één vaarskalf op. Dan doe je al die moeite voor één vaars.'

De trend naar economischer vee houden zet door, ook bij fokkers, stelt Vereertbrugghen realistisch. 'De verkoop van fokstieren vermindert en voor het afmesten van stieren hoeft je het niet te doen. Met het oog op groei is het een economisch goede zaak om goed vrouwelijk vee te verwerven.' Een algemeen gebruik op zijn bedrijf ziet de witblauwfokker niet zitten. 'Bij hobbyfokkers spelen de kosten minder een rol, maar voor algemeen gebruik in professionele veehouderijen kost gesekst sperma te veel.'

Ook voor in het circuit van gebruikskruisingen heeft Stefaan Vereertbrugghen zijn bedenkingen. 'Ik zie het nut niet van stieren fokken. Het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke kruisingkalveren is misschien 150 euro. En met dat verschil moet wel je kosten kunnen rechtvaardigen.'

Met gesekst sperma een snellere genetische vooruitgang

